

MØTEREFERATER TBF 2008

BLOMSTRENDE SOMMERMINNER

V/ foreningens medlemmer, mandag 7. januar på Mule Varde. Referent: Trond Risdal

I alt 19 stykker hadde møtt opp til årets første møte.

Christian Kortner startet opp med flotte bilder fra TBF-turer og egne turer, vi fikk se både blomster og sommerfugler. Karl Gundersen kjenner vi jo fra før med utsøkte bilder. Denne gang viste han bilder av blomster, insekter og natur fra vårt distrikt. Neste ut var Kåre Homble og Tove Hafnor Dahl som har spesialisert seg på bilder av de mikroskopiske sopper. Mye spennende og eksotisk. Trond Risdal hadde vært på vandretur på Mallorca og viste bilder av noen av de planter han fant der. Til slutt viste Bjørn Erik Halvorsen bilder fra årets sommerekursjon med Østlandsavdelingens i Møsvatn-traktene. Mette på synsuttrykk kunne vi så gå til kaffe og kaker i de indre gemakker. Takk for en fin aften.

BLOMSTER OG GEOLOGI

V/ Sven Dahlgren, mandag 28. januar på Mule Varde. Referent: Trond Risdal

Sven Dahlgren er regiongeolog for Telemark, Vestfold og Buskerud. I tillegg er han "far" for den nye geoparken, Gea Norvegica, i nedre Telemark og Vestfold. Dette er den første park i Skandinavia og skal ha offisiell åpning 6 juni i år. Han fortalte om noe av ideen med parken og presiserte meget sterkt at dette ikke dreier seg om bare stein men at parken skal vise at geologien er grunnlaget for bosetting, ressurser, kultur, rekreasjon, vekstliv, landformer osv. Geologisk er området enestående med 1600 millioner års geologisk historie å vise frem. Et forrykende foredrag avsluttet han med å ta oss gjennom de forskjellige bergarter fra vest til øst og så på sammenheng mellom berggrunnen og vegetasjonen. Ingen av de 26 fremmøtte hadde et kjedelig øyeblikk. Etterpå var det som vanlig koselig samvær med kaffe, the og noe smågodt å bite i.

ÅRSMØTE MED BILDER FRA SØR-AMERIKA

V/ Øystein Ruden, fredag 15. februar på Høyers Hotell, Skien. Referent: Christian Kortner

Tema: Glimt fra ferietur til Peru, Equador og Galapagos, med vekt på flora.

Øystein tok oss med på en ferietur til Sør-Amerika og viste lysbilder med spesiell vekt på botanikken. Han startet i Perus hovedstad Lima. Peru er Sør-Amerikas tredje største land og har ca. 28 mill. innbyggere. Lima er et spesielt sted som har veldig liten årsnedbør men som på grunn av nærheten til Stillehavet har mye tåke og en jevn temperatur året rundt som normalt veksler mellom 18 til 24 grader Celsius. Tåken tilfører fuktighet så det er allikevel ganske grønt og frodig her. Vi ble også med på en utflukt til Machu Picchu, inkabyen i fjellene (ca. 2200 moh.), som ble "oppdaget" for ca. 100 år siden. Andesfjellene deler nesten hele Sør-Amerika i to med en smal vestre del mot Stillehavet og en stor østre del mot Atlanterhavet som blant annet inneholder hele det enorme Amasonas området med tropisk regnskog. Høyder over 4000 – 5000 moh. er vanlig. Andesfjellene er potetens hjemland og det finnes flere tusen sorter å velge på. I solanum-slekten er det i området ca. 1700 arter så artsbestemmelsen er ikke alltid enkel. Det er også for eksempel 772 sorter mais.

Vi beveget oss videre til tropiske Equador med ca. 13,5 mill. innbyggere (som navnet antyder ligger ved ekvator) og hovedstaden Quito. Selv om Equador (med Galapagos øyene) utgjør bare ca. 0,2% av jordas overflate har de ca. 10% av alle verdens plantearter. Dette betyr ca. 25000 arter hvorav ca. 20% er endemiske. Godt vi slipper å bære med oss en komplett flora her! Det ble en mengde flotte bilder av eksotiske planter men tidsnød pga. bestilt mat gjorde at vi ikke fikk se bildene fra Galapagos. Vi sier takk til Øystein og håper han tar turen med Galapagos bildene en annen gang.

ATLASKVELD

V/ Bjørn Erik Halvorsen, mandag 10. mars på Mule Varde. Referent: Christian Kortner

Til nå er det registrert over 360 arter i floraatlasen men dette vil øke når atlasen er justert etter siste utgave av Norsk rødliste fra 2006. Bjørn Erik holdt som vanlig en interessant presentasjon av arter fra vårt floraatlas for 15 fremmøtte. Denne gangen var turen kommet til utvalgte arter fra gras-, starr- og kurvplantefamilien i tillegg til pilblad og froskebit.

”JEG VELGER MEG”

v/ foreningens medlemmer, onsdag 2. april på Mule Varde. Referent: Esther Broch
Turprogrammet for vår og høst 2008 ble presentert for 25 frammøtte før Magne tok oss med på tur til Dovre og som en liten forsmak på sommerekursjonen til Hjerkin i år. Bildene var fra TBFs tur i 1984, den gang gruppen bodde på Kongsvoll. Vi fikk se bilder fra det som den gang fantes i fjellhagen på Kongsvoll som stivsildre, gulsildre, tuesildre, fjellkurle, høyfjellsklokke, snøsøte, fjellsmelle, snøsoleie m.m.. Han tok oss også med til flere lokaliteter med blant annet norsk malurt i Follidal og inn til en palsmyr i Bekkelegeret. Vi så bilder av planter som blindurt, dovrevalmue, mogop og isssoleie. Noe av det vi håper å få se til sommeren. Norman overtok stafetten og tok oss med nordover til florakartleggingen i Saltdalen sommeren 2007. Derfra gikk turen til Å i Lofoten og derfra til Værøy og Røst. Den siste turen med helikopter. Her fikk vi se alt hva området har å by på av terreng og bilder av flora og fauna. Fauna som sildemåke, svømmesnipe, toppskarv og lundefugl med sine huler. Vi så også bilder av sel fra Skumvær. Han avsluttet med Florakartleggingen i Sørfold. Her var det bergvasssoleie, blåleddved, evjebrodd, flotgras og rødflangre. Bilder fra Nordland gir alltid ønske om at det ikke var så lang reise opp dit.

INNFØRING I BRUK AV NETTSTEDET ARTSOBERVASJONER

V/ Trond Risdal, torsdag 16. oktober på Hjelpemiddelsentralen, Skien. Referent: Esther Broch
Hjelpemiddelsentralen var valgt fordi der var møterom med tilgang til internett og kanon og lerret.
Artsobservasjoner er et nytt rapporteringssystem for karplanter, moser, alger, sopp og lav. TBF har ønske om at nettstedet blir gjort kjent for medlemmene som ved å melde seg på selv kan registrere funn direkte. Trond ledet oss inn i programmet og vi melder oss alle på. Vi skal ha et nytt møte før ny sesong i vår og håper at flere enn 8 finner veien.

GRENLAND SETT GJENNOM EN FOTOLINSE

V/ Karl J. Gundersen, onsdag 29. oktober på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen
20 personer hadde møtt fram for å høre på Karl J. Gundersen. Dette var samtidig en av de grønne onsdagene til Porsgrunn Friluft- og Miljøråd (PFMR). Vi fikk se en serie av flotte bilder fra Grenlandsområdet.
Han begynte sitt kåseri på Jomfruland og fortsatte langs kysten via Jyplevikodden og Mølen. Videre fikk vi bilder fra Kilebygda, Bergsbygda og Eidangerfjorden, før turen fortsatte innover i landet til Jarseng, Siljan, Skrim og Luksefjell, for å avslutte på Lifjell. Det ble bilder av blomster, insekter, fugler og dyr.

ATLAS OG SYLTETØYKVELD

V/ Bjørn Erik Halvorsen, mandag 17. november på Mule Varde. Referent: Esther Broch
Til årets siste ordinære medlemsmøte på Mule Varde hadde 17 stykker møtt frem. Bjørn Erik fortsatte sin gjennomgang av atlasarter og nå er alt blitt digitalt. Vi fikk se bilder av artene og gikk gjennom utbredelsen i Telemark og på Østlandet ellers. Artene vi gikk igjennom denne gang var 4 starrarter; granstarr, bakkestarr, vårstarr og fuglestarr. 7 tjønnaks; Krustjønnaks, bendelkjønnaks, broddtjønnaks, butt-tjønnaks, granntjønnaks, småtjønnaks, knortetjønnaks og busttjønnaks. Tilslutt så vi på 6 orkideer; marisko, flueblomst, søstermarihånd, engmarihånd, blodmarihånd og smalmarihånd. Etter møtet ble årets syltetøy satt frem til prøvesmaking samtidig med hyggelig samvær rundt kaffekoppene. Jan Erik Tangen hadde med de første eksemplarer av den nye Grenlandsboka og Kjell Thowsen hadde med en samling av lekre bilder av kveldens Atlasarter.

JULEMØTE MED BILDER FRA SOMMEREKSKURSJONEN

V/ medlemmene, fredag 5. desember i Sundjordet idrettsforenings klubbhus. Referent: Christian Kortner.
Julemøtet er en tradisjonsbærer i foreningen og ca. 30 frammøtte fikk en hyggelig kveld.
På julemøtet kan de som vil vise bilder fra årets sommerekursjon. Denne gangen viste følgende personer sine egne bilder fra en vellykket Dovre-tur: Norman Hagen, Kristin Vigander, Karin Granheim og Christian Kortner. Vi registrerte at det var (for første gang?) bare digitale bilder. Vinnerne i årets konkurranse i Listera ble ropt opp. Det var ikke så mange besvarelser som kom inn men så var også bildene ganske vanskelige. Ingen hadde alle rett. Til slutt var det som vanlig mange gode kaker fra årets julebakst og litt kaffe til å skylle det hele ned med.

TURREFERATER TBF 2008

Blåveistur til Jarsengområdet søndag 13. april

Turledere: Harald Stendalen og Magne Langerød. Referent: Harald Stendalen

13 framførte ved Jarseng Sportsstue. Værmeldingen var truende, men vi var heldige og hadde stort sett opphold under hele turen. Flere av hadde allerede fått vårfølelsen inne, da vi på vei oppover til møtestedet observert store flokker med kortnebbgjess på sin lange vei nordover. Denne gangen klaffet datoen på vårturen med blomstringen av våre mest kjente vårbloster. Jarseng skuffet ikke, både blå- og hvitveis sto oppover liene mot Øvrumsollen. Årets sesong hadde fått en god start!

Vårtur ved Frierfjorden søndag 1. mai

Turleder og referent: Trond Risdal

18 stykker hadde møtt frem på Åsstranda på tross av truende skyer og dårlig værmelding. Vi botaniserte sydover langs stranda og mange av vårplantene hadde kommet i blomst. Vi så nyresoleie *Ranunculus auricomus*, kratffiol *Viola mirabilis*, trefingersildre *Saxifraga tridactylites*, våskrinneblomst *Arabidopsis thaliana*, marianøkkelblom *Primula veris*, kratthumbleblom *Geum urbanum*, krøll-liljeblad *Lilium martagon*, stortveblad *Listera ovata*, vårmarihånd *Orchis mascula*, skogfiol *Viola riviniana*, skogbingel *Mercurialis perennis* og tysbast *Daphne mezereum*. Ved Sommerlyst noterte vi mahoni *Mahonia aquifolium* i blomst og buksbom *Buxus sempervirens* i knopp. Videre fant vi vårpengeurt *Thlaspi caerulescens*, korsknapp *Glechoma hederacea* skjellrot *Lathraea squamaria* og tannrot *Cardamine bulbifera* og ved Gravastrand var bladene av askerstorkenebb *Geranium pyrenaicum* synlig. Lunsjen ble fortært under et overbygget vedlager som passet bra til regnværet. Tilbaketuren gikk over Sølvørød og veien ned til Åsstranda igjen og vi så fine bestander av vårkål *Ranunculus ficaria ssp. ficaria*.

Slettevannet 25. mai 2008

Turleder og referent: Christian Kortner

20 framførte samlet seg på parkeringen ved badeplassen på sørsiden av Slettevannet. Her er det store flotte eksemplarer av lakrismjelt. Hele turen går forøvrig på kalkgrunn så her kan det dukke opp mye snadder. Vi gikk over demningen og opp skrenten øst for elven fra Slettevannet. Herfra gikk vi sørover gjennom først ganske tett skog, var bortom et tjern med store tuer av noe vi tror er langstarr. Etter dette kom vi ut på selve kanten av skrenten og her kommer solen til slik at her er det en flott flora av marianøkkelblom (mest avblomstret) og liljekonvall (på sitt fineste). Av andre arter å nevne langs kanten er vanlig nattfiol, rødflangre, furuvintergrønn, bråtestarr, korsved, leddved, geitved, trollhegg og blodstorkenebb. Etterhvert ruslet vi ned på veien ved Kulten og gikk oppover mot speiderhytta ved Gåshølen hvor nisten ble inntatt. Etter å ha gått over demningen på vei tilbake ruslet vi bortom et lite tjern hvor turleder kjenner fra lenge siden en bestand av legesteinfrø (ennå ikke i blomst). Det ble sett myrteig i tjernet. På vei tilbake til bilene hadde vi også fornøyelsen av å se rosenfink.

Ivarsand i Bamble søndag 1. juni

Turleder og referent: Kjell Thowsen

Denne dagen ble en varm og solfylt sommerdag. At vi ikke var flere enn seks stykker som møtte opp skyldtes at mange hadde andre gjøremål denne dagen. Men turen gikk som planlagt, først i vik og enger langs fjorden og så en avstikker opp på en liten kolle hvor den første kaffekoppen kom fram. Gjøken gol da et sted ute i skjærgården, som vi hadde fin utsikt utover. Ved denne kollen finnes ruiner og slagghauger etter et nikkelverk som ble drevet der fram til 1918. Den nikkelholdige malmen kom med taubane fra gruver som ble drevet i området omkring Feset i Bamble. Slagghaugene var heller fattige på interessant flora. Veien gikk videre gjennom gammel skog til et idyllisk tjern (rester etter en gammel isdam) hvor vi hadde hovedrast. Tilbaketuren til bilene gikk langs vei forbi Høvik og Brevikstrand.

Turen gikk i variert terreng så floraen var rikholdig. Dog var det tørt i terrenget da det ikke hadde regnet stort i mai. Noen få av artene bør vel nevnes: Sanikel i fin blomstring (mye et par steder), vårmarihånd som ikke var avblomstret, blodstorkenebb, dun- og hestehavre, vasshøymol nede ved sjøen i ei vik, lodnestarr (flere steder), havstarr og knortestarr, strandkvann og masse åkerdylle. Harerug og hjertegrass var overraskende. Geitved og barlind nevnes fra tilbaketuren. Spesielt fint var det at det fantes mengder av askerstorkenebb etter veikantene ved Brevikstrand der man tar av ned til Ivarsand.

Referat fra helgetur til Kvipt og Fyresdal, 6-8. juni 2008

Turansvarlig: Turkomiteen. Referent: Christian Kortner

Vi var 20 stykker som tilbrakte helgen på Kvipt og 2 til som bor i Fyresdal var med på utflukten lørdag.

Kvipt fjellgard ligger i Birtedalen vest for Fyresdal og ikke langt fra grensen til Aust-Agder.

Vi var innkvartert i fire ”hytter” hvorav to dessverre lå et stykke unna gården og derfor ble det sosiale samværet litt redusert i forhold til det vi er vant til fra tidligere turer.

Kvipt ligger litt over 600 moh. og med en høy fjellvegg mot nord og vest. I Kviptetjønn rett nedenfor gården var det fantastisk badevann med temperatur godt over 20 grader. Rundt gården og innunder fjellveggen finnes blant annet søstermarihand men også arter som bergfrue, trollbær, liljekonvall, kranskonvall, tyrihjelmskål og hassel. I et fuktig rett nedenfor gården blomstret mange flotte korallrot.

Lørdag gikk turen til Kleivgrend og gården Bergland for å se etter en spesiell søstermarihand med en del rødt i blomsten som flere hadde sett ved en tidligere TBF-tur. Dessverre for alle var søstermarihand-blomstringen over for i år etter de siste ukers varme og tørke.

Det er allikevel mye spennende å se oppunder fjellveggen ved Bergland. Arter som kan nevnes i tillegg til de som også var ved Kvipt er brudespore, småbergknapp, lakrismjelt, solblom og i skogen ved gården, småtveblad og skogmarihand. Noen få ble med en lokalkjent for å se på en annen lokalitet i nærheten med også en del god flora. Her ble det sett kantkonvall, storkonvall og dvergmispele i tillegg til mye av det før nevnte.

Nevnes kan også at langs veien til Kvipt er det mye sandlupiner. Kystmyrklepp ble også sett her. Lørdagen ble avsluttet med felles middag på Kvipt med mye god mat og godt drikke.

Søndag var det også flott vær men litt kjøligere vind fra vest. Vi hadde håpet på å få se en lokalitet med hvit skogfrue som visstnok skulle finnes men denne viste seg å være ”i det blå” med både usikker artsbestemmelse og usikker stedsangivelse. Det ble derfor besluttet å kjøre etter et geologisk kart for om mulig å finne nye lokaliteter verd å se. Vi kjørte av ved Momrak inn på en grusveg som går helt over til Fjone på vestsiden av Nisser. Det viste seg snart at det aktuelle området ikke var så rikt som vi håpet på og etter et par timer og lunsj kjørte vi hver til vårt.

Siljannibben i Bjørkedalen onsdag 18. juni

Turleder og referent: Kjell Thowsen

Det ble en regnværskveld som vi skulle se etter nubbestarr i området ved myrtjernet sør for Siljannibben. Så vi ble bare fire stykker. Nubbestarr ble ikke funnet. Vi kunne også konstatere at de gode forholdene som tidligere var tilstede for bråtestorkenebb i sørlia av Siljannibben var blitt dårligere på grunn av gjengroing. Foruten et bra knippe med mer vanlige starr så var en bestand med furuvintergrønn det beste vi kunne glede oss over.

Nalum – Bøvre i Brunlanes søndag 22. juni

Turleder og referent: Trond Grøstad

Årets eneste fellestur for LBF/TBF gikk til området Bøvre / Jesperen. På tross av trist regnvær var det 19 deltakere. Noen noterte arter fra turen er åkerveronika *Veronica agrestis*, tysk mure *Potentilla thuringiaca*, marigras *Herocloe odorata*, enghavre *Avenula pratensis*, rustsivaks *Blysmopsis rufa* og gul frøstjerne *Thalictrum flavum*. Ute på Jesperen fikk vi se pølstarr *Carex macenziei*. Her på den ene av bare to kjente lokaliteter i Larvik kommune.

Setermyra ved Heivannet onsdag 25. juni

Turleder og referent: Kjell Thowsen

Vi var fem medlemmer som ville sjekke en lokalitet hvor det for noen år siden var blystarr. Vi fant stedet, men så ingen tegn til ettersøkte starr. Det så ut til at flaskestarr hadde overtatt hele lokaliteten i dag.

Sommerekursjonen til Hjerkinns lørdag 5. juli – lørdag 12. juli

Vi viser til eget hefte som er laget med referatene fra sommerekursjonen.

Lisletjønn ved Nordagutu søndag 3. august

Turleder og referent: Bjørn Erik Halvorsen

Hele 3 personer møtte fram ved Nordagutu stasjon. Vi kjørte inn bomvegen til Lisletjønn og parkerte der. Vi måtte gjennom tett skog for å komme ned til vannet. Rundt vannet var det en sone med åpen myr. Det kom en bekk nordfra, fra Børtevatn, og utløpet av Lisletjønn var på sydsiden mot Landtjønn. Ved utløpet var det en beverdam og en stor beverhytte lå på vestsiden av vannet inn mot ei steinur.

Vi startet botaniseringa på myra på nordsiden av vannet og fulgte bekken et stykke nordover. Det vi fant var en tysbast *Daphne mezereum* med flotte røde bær og skogsvingel *Festuca altissima*. Vi fulgte bekken på vestsiden tilbake mot vannet og fortsatte ut i myrområdene. Det ble funnet stjernestarr *Carex echinata*, tvebostarr *Carex dioica*, grønnstarr *Carex demissa*, trådstarr *Carex lasiocarpa*, langstarr *Carex elongata*, frynsestarr *Carex paupercula* og hvitmyrak *Rhynchospora alba*.

Vi tok matpakka i ura ovenfor beverhytta før vi fortsatte ned til utløpet. Det ble en tur nedennom myra på østsiden av vannet før vi gikk tilbake til bilene. Langs veien fant vi åkersvinerot *Stachys palustris*. Vi gikk en tur opp til Børtevatn før vi kjørte tilbake. På veien tilbake stoppet vi på østsiden av Landtjønn. Myrene rundt Landtjønn er fredet. Dette ble den mest interessante stoppen for her fant vi både brunmyrak *Rhynchospora fusca* og sivblom *Scheuchzeria palustris*.

Vanebu/Toklev i Siljan søndag 10. august

Turleder og referent: Harald Stendalen.

Årets sosiale botaniske tur gikk i år til øvre Siljan. Hele 18 deltagere møtte opp til tross for dårlig avtale med værgudene. Turkomiteen hadde lagt opp til flere alternativer, kaffedrikking på veranda eller i stua hos undertegnede, botanisering i Gretes hage eller rusletur i nærområdet. De fleste var med på alle aktivitetene. I regn ruslet vi en kort tur opp til den nyombygde Toklev kraftstasjon med standard veikantflora for området. Deretter besøkte vi en liten myr i retning av Vanebuvann. Der fant Norman og Christian 9 vanlige starrarter. Selv om det botaniske utbyttet ikke ble det helt store forsvarer en slik tur sin plass, da alle kategorier av medlemmer deltok og samtalene rundt kaffekoppene holdt ved langt utover ettermiddagen.

Gumøy søndag 17. august

Turleder og referent: Jan-Åge Pedersen

Vi var 13 stykker som reiste med taxibåt til Skutvikkilen på Gumøy. Denne romslige kilen er en av Kragerøs flotteste uthavner, men nå såpass sent i sesongen lå det bare et par båter her. Vel i land kan nevnes funn av småstorknebb, grønn bursthirse, fløyelspluggsopp og vanlig kantarell. Et flott eksemplar av en larve, kveldspåfugløyve fant vi også. Vi botaniserte oss på fin sti vestover. Murburkne og olavskjegg stod side om side uten at noe fint eksemplar av hybridene svart-ola ble sett. Videre kom vi over en flott bestander av Åker-rødtopp, og enkelte gullkløver. Ved østre Gumøy gård ble steinstorknebb fotografert. Flere småsopper ble registrert og noen flotte store parasollsopper. Ved Gumøy gård ble den lille gårdsdammen midt i golfbanen sjekket, her var det en relativ triviell flora med bekkeveronika, bred dunkjvle og nøkkeroser.

Vi gikk så mot Sveivdokk og inn på kulturstien som har blitt anlagt på øya. Den passerte en gammel dolomittgruve, noen avblomstrede breiflangrer ble registrert, som vi også hadde sett tidligere på turen. Turen ble avsluttet på fergeleiet ved Tangane der 1 taxibåt hentet oss.

Sopptur søndag 7. september

Turleder og referent: Esther Broch

10 deltakere møtte fram innerst i Voldsfjorden og kjørte videre til Rennesund i Kilebygda.

Med lett overskyet vær med noen regnbyger hadde vi en fin tur i et terreng med blandingsskog og et mangfold av sopp. Sopphøsten i år var rik og vi fant 4 av de nå fem sikre matsoppene, granmatriske, flere av steinsoppene, kantarell og lys og rødgul piggsopp. Den som da mangler er matblekksoppen som ikke fantes i det terrenget vi var i. Ellers fant vi ospeskrubb, smørsopp, sandsopp, traktkantarell, mengder av forskjellige risiker, grå blekksopp, vokssopper, skjellpiggsopp, ymse slørsopper og musseronger. Det mest eksotiske var den rødlistede blomkålsoppen. Mange dro hjem med godt fylte kurver med matsopp.